

УДК 725.89

І. О. Оката,
аспірант каф. ІТА КНУБА

ПОЯВА НОВИХ СПОРТИВНИХ СПОРУД У ЗВ'ЯЗКУ З РОЗВИТКОМ ВЕЛОСПОРТУ

Анотація: в статті розглянуте питання появи нових спортивних споруд для занять велоспортом. Розроблена типологія споруд та середовищ необхідних для занять велоспортом спираючись на класифікацію дисциплін велоспорту.

Ключові слова: нові спортивні споруди, велоспорт, типологія споруд та середовищ необхідних для занять велоспортом.

Велосипедний спорт стрімко розвивається починаючи з 60 років 20 сторіччя. Для будь якого розвитку необхідна матеріальна база. У випадку велосипедного спорту це по-перше, спортивне обладнання (нові види велосипедів), а по-друге, спортивні споруди чи середовище для тренувань та змагань. Під середовищем мається на увазі природне чи штучне середовище - дороги чи шосе, гірські схили, лісні тропи.

За загальною класифікацією дисципліни велоспорту поділяються на 4 великі категорії:

I. Дисципліни велоспорту, що виконуються на трековому чи шосейному велосипеді:

1. Велоспорт-шосе – штучне середовище – вулиці міста чи міжміські шосе.
2. Велокрос – природне середовище – відкрита місцевість з природними та штучними перешкодами.
3. Велоспорт-трек – споруда – велотрек (відкритий чи закритий).

II. Дисципліни велоспорту, що виконуються на гірському велосипеді (або МТВ (англ. mountain bike) – призначений для їзди по бездоріжжю):

1. Крос-кантрі – природне середовище – пересічена місцевість зі спусками, зтяжними підйомами, швидкісними і технічними ділянками.
2. Даунхіл (англ. downhill – «вниз з пагорба») – швидкісний спуск – природне середовище – природній рельєф схилу гори.
3. Фрірайд (англ. free ride – вільна їзда) – споруда – штучно споруджена траса в природніх умовах (в лісі та ін.), яка використовує природні та штучні перешкоди.

III. BMX (англ. «Bicycle MotoCross») - велосипеди для спортивної акробатики, змагання проводяться на маленьких велосипедах з великою маневреністю та можливістю великого прискорення:

1. ВМХ-рейс (англ. race - гонки) – гонки – споруда – ВМХ-траса (відкрита чи закрита) зі спусками, підйомами та поворотами.
2. Флетленд – (англ. flat - плоска, land - поверхня, земля) – виконуються різні трюки на плоскій поверхні, «танці на велосипеді» – споруда – спеціальна пласка ділянка.
3. Фрістайл (англ. free - вільний, style - Стиль, манера) – напрям, що об'єднав у собі відразу декілька гілок:
 - 3.1 Верт (англ. скор. vertical - стрімкий) – споруда – U-подібна будова (рампа).
 - 3.2 Дірт (англ. dirt - бруд, ґрунт) – споруда – ґрунтова траса з високими пагорбами.
 - 3.3 Стріт (англ. street - вулиця) – штучне середовище – міські умови з властивими місту перешкодами, наприклад сходами, гранями, поручнями і т. д.
 - 3.4 Парк (англ. park - парк) – споруда – парк, де знаходяться різні перешкоди, призначені для виконання трюків (грані, вильоти, трампліни, перила, трапеції і т. д.).

IV. Велотріал – стрибки на велосипеді, велосипедист має пройти декілька так названих секцій з мінімальною кількістю дотиків до землі будь-чим, окрім велосипеда – споруда – секції, що складаються з природніх чи штучних перешкод (каміння, колоди, ящики).

Розглянувши всі дисципліни велоспорту розроблено типологію споруд та середовищ необхідних для занять велоспортом:

1. Природнє середовище:
 - відкрита місцевість з природніми та штучними перешкодами;
 - пересічена місцевість зі спусками, зтяжними підйомами;
 - природній рельєф схилу гори.
2. Штучне середовище:
 - вулиці міста чи міжміські шосе;
 - міські умови з властивими місту перешкодами, наприклад сходами, гранями, поручнями і т. д.
3. Споруди:
 - штучно споруджена траса *рис. 1б* в природніх умовах (в лісі та ін.), яка використовує природні та штучні перешкоди (для МТВ фрірайда);
 - ВМХ-траса *рис. 1а* (відкрита чи закрита) (для ВМХ-рейса);
 - велотрек *рис. 1д* (відкритий чи закритий) (для велоспорт-треку);
 - спеціальна пласка ділянка (для ВМХ-флетленду);
 - U-подібна будова (рампа) *рис. 1г* (для ВМХ фрістайд верт);
 - ґрунтова траса з високими пагорбами *рис. 1в* (для ВМХ дірт);

- парк *рис.1e* де знаходяться різні перешкоди, призначені для виконання трюків (грані, вильоти, трампліни, перила, трапеції і т. д.);
- майданчик з секціями для велотріалу.

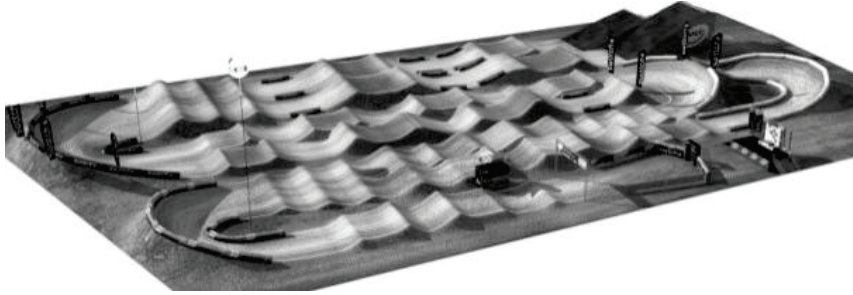

Рис. 1а ВМХ-траса відкрита

Рис. 1б Траса для фрірайда

Рис. 1в Ґрунтова траса

Рис. 1г Рампа

Рис. 1д Велотрек в Афінах

Рис. 1е Велопарк

На теперішній час з 7 перерахованих типів спортивних споруд в Україні є тільки один тип - 4 застарілі велотреки, що були збудовані ще за радянських часів та давно не відповідають сучасним нормам.

Для того щоб в Україні розвивався ВМХ велоспорт необхідне будівництво сучасних відкритих та закритих велокомплексів в яких будуть розміщені всі вище перераховані споруди, як для любителів, так і для професіоналів. Та на жаль наразі відсутня нормативна база щодо проектування таких споруд, розташування їх у міському середовищі. В ДБН В.2.2-13-2003 «Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди» поняття велотрек зустрічається 2 рази в додатку А таблиці А.1 «перелік видів спортивних і фізкультурно-оздоровчих будинків і споруд», де мова йде про те, що велотрек – крита спортивна споруда, яка відноситься як до спортивних так і до фізкультурно-оздоровчих споруд. Тобто виходить, що ні про які особливі

норми проектування велотреку та інших споруд для велоспорту мова в ДБН не йдеться. В цьому ж додатку згадується про те що до відкритих літніх спортивних споруд відносяться доріжки та траси для велоспорту та велокросів. А про споруди для ВМХ дисциплін в ДБН згадка взагалі відсутня.

Деякі з цих нових споруд будуються в Україні силами любителів велоспорту, наприклад, траси для фрірайду та ґрунтові траси з великими пагорбами для ВМХ dirt, в інших країнах розробляються норми, щодо їх проектування. Так в Російській Федерації ще в 2001 році розробили методичні вказівки «типологічні основи проектування споруд нетрадиційних видів спорту та таких що розвиваються» в яких вказані норми для проектування 2 типів споруд для ВМХ дисциплін.

Будемо переймати закордонний досвід та сподіватися що через декілька років в нашій країні будуть не тільки починати писати про появу нових спортивних споруд, а й почнуть їх проектувати та будувати за новоствореними українськими нормативами.

Список використаної літератури:

1. ДБН В.2.2-13-2003 Будинки і споруди. Спортивні та фізкультурно-оздоровчі споруди. К. 2004. 105 с.
2. <http://www.remontnik.ru/docs> – типологічні основи проектування споруд нетрадиційних видів спорту та таких що розвиваються. Методичні вказівки. 2001.
3. [http://ru.wikipedia.org/wiki/Велосипедный спорт](http://ru.wikipedia.org/wiki/Велосипедный_спорт).

Аннотация

В статье рассмотрен вопрос появления новых спортивных сооружений для занятия велоспортом. Разработана типология сооружений и пространств, необходимых для занятия велоспортом, которая опирается на классификацию дисциплин велоспорта.

Ключевые слова: новые спортивные сооружения, велоспорт, типология сооружений и пространств, необходимых для занятий велоспортом.

Annotation

The question of appearance of the new sports facilities for cycling was observed in the article. Typology of cycling facilities and spaces was developed. This typology based on classification of cycling disciplines.

Keywords: new sport facilities, cycling, typology of cycling facilities and spaces.